

Hvad det gjælder.

Nu først forstår vi hvad vi hadde og hvad vi holder på å tape, - men la oss til gjengjeld aldri glemme det.

Det vi har mistet er ikke at vi får noe mindre mat enn før, og at vår materielle tilværelse er blitt vanskeligere og besværligere. Det som virkelig betyr noe er at vi har tapt rettssikkerhet og åndsfrihet

Rettssikkerhet vil si individets beskyttelse mot vilkårlighet: straffelover som klart forteller hvad som er forbudt og gjør alt annet tillatt, - prosesslover som sikrer en riktig dom uten tortur og vilkårlig fengsling, - en politimyndighet som er forpliktet til å bruke anstendige metoder og mot hvem individets rettigheter er sikret ved høitidelige garantier, - en statsmakt som ikke føler sig i krig med noen av landets borgere for deres politiske meningers skyld og hvem det er vel så maktpåliggende at en uskyldig ikke blir dømt som at en skyldig får sin straff.

Åndsfrihet, det er individets rett til å søke etter sannheten hvor han anser det mest formålstjenlig og til å hevde sine meninger fritt og uhindret ved alle anledninger.

Alt dette hadde vi. Men nu står vi i fare for å miste det.

Det forferdelige er nemlig ikke, at vi nu under en pågående krig er blitt berøvet disse våre menneskerettigheter. Det kunde jo tenkes å være begrunnet bare i krigstilstanden og derfor være av forbigående art. Det det gjælder er, at vi, hvis Hitler seirer, alltid skal være hensatt til å leve under disse slavevilkår, ikke fordi vi er et beseiret folk, men fordi den tyske statsmakt under Hitlers ledelse behandler sine egne borgere på samme måte og akter å fortsette dermed i all fremtid.

Utgangspunktet i Hitlers samfundssystem er nemlig at det er han som skal bestemme hvad tyske borgere bør mene, si eller gjøre, hvad de skal få vite om og hvad de skal tro er sant. Til fremme av dette formål anser han sig berettiget til å bruke alle midler: Løgn, makt og mord, han misbruker kynisk kringkastingen, pressen, offisielle forsamlinger og skolene, og fyller dem med bevisst løgn hvis han derved mener å kunne gagne sitt formål: en sterk tysk statsmakt.

Og slik skal det alltid være. Det er nemlig Hitlers opfatning av forholdet mellem staten og individet og av moralens sanne vesen, ikke bare når det gjælder å vinne en krig, men som grunnlag for samfundslivet også i fredstid.

Derfor blir det hemmelige statspoliti (Gestapo) ingen forbigående tilfeldighet, men et varig og nødvendig ledd i hans system. Det blir nemlig kun ved dets hjelp at han kan holde dette system oppe. Dets oppgave blir uhindret av alle rettslige og moralske bånd å våke over hvad tyske borgere gjør, tenker og tror.

Det har i den anledning rett til å arrestere hvem som helst, både den mistenkte som skal felles og de vidner som skal felle ham. Det kan holde den arresterte fengslet på ubestemt tid uten å angi grunn eller å spørre en domstol om tillatelse. Det er det viktigste våben for en statsmakt som føler sig i kamp med den folkemasse som den terroriserer.

Det er dette vi aldri må glemme når våre tyske "venner" og deres norske leiesvenner taler om hvilket produksjonsliv de skal få istand, og hvilke materielle goder de skal skaffe oss, når de bare får tid og blir møtt med forståelse. Selv om de holder alle sine løfter, begår den som lar sig lokke av dem, forrederi mot det helligste, hvis han for materiell vinnings skyld vil gi avkall på sin eldgamle ukrenkelige rett til å leve som en fri mann og til å søke efter sannheten overensstemmende med sin samvittighet.

Det er det det gjelder.

I tilslutning til ovenstående artikkel vil vi peke på "Forordningen av 5. mars 1941 om visse midlertidige endringer i reglene om private straffesaker."

Denne forordning går ut på at man for fremtiden ikke skal kunne anlegge private straffesaker uten samtykke av folkedomstolen.

Almenheten har ennå ikke forstått rekkevidden av denne forordning. Man har nærmest tenkt på private injuriersaker og har trodd at forordningen ikke betyr annet enn at slike saker for fremtiden ikke skal kunne anlegges uten samtykke av folkedomstolen.

Men forordningen har en meget større rekkevidde og betyr et ganske anderledes alvorlig inngrep i borgernes rettssikkerhet. Den berøver nemlig enhver som blir krenket ved en forbrydelse adgang til å forfølge saken som privat straffesak hvis påtalemyndigheten henlegger saken.

Den kst. riksadvokat holdt nylig et foredrag i kringkastingen om gjengjeldelse. Han forkynte her som sitt program at han vilde betrakte legemskrenkelser begått av hirdfolk eller andre tilhengere av N.S. mot andre norske borgere, under synsvinkelen "gjengjeldelse", og han la ikke skjul på at han vilde henlegge slike saker uten å reise tiltale. I disse tilfeller vil da forordningen av 5. mars 1941 gripe inn i og være til hinder for at vedkommende borger som er tilføiet en legemskrenkelse av en hirdmann eller et medlem av N.S., forfølger saken som privat straffesak.

Ved på denne måte å innskrenke den rett som den privat fornærmede fra gammel tid har hatt til å forfølge en sak som blir henlagt av påtalemyndigheten, gjør man et overordentlig stort skår i borgernes rettsbeskyttelse. Den borger som føler sine rettigheter tilsidesatt ved at saken henlegges, vil lett føle det som en direkte rettsfornektelse hvis han ikke engang skal få forholdet prøvet gjennom eget søksmål på egen bekostning.

Ved forordningen angående folkedomstolen har man sørget for at de som ser det som sin plikt som nordmenn å motarbeide N.S. blir dømt som forbrytere av en politisk domstol. Ved forordningen av 5. mars 1941 har man sikret straffefrihet for medlemmer av N.S. når disse overfor andre begår handlinger som efter vår almindelige straffelov er oplagte forbrydelser.

Hovedstyret for den norske sakførerforening har den 31. mars i år sendt en lengere begrunnet forestilling til justisdepartementet og politidepartementet angående den rekke av forordninger vedrørende strafferettspleien som er utferdiget i den senere tid, således de forordninger som er gitt i forbindelse med folkedomstolen, og videre forordning av 5. mars 1941 "om visse midlertidige endringer i reglene om private straffesaker", samt forordning av 13. desember 1940 om utenrettslig etterforskning, som gir regler om plikt for vidner til å forklare sig for politiet og som ophever taushetsplikten for sakførere, leger og prester m.v.

Hovedstyret gjennengår i sin henvendelse disse forskjellige forordninger og påviser hvorledes de bryter med de prinsipper i vår straffeprosess som hittil har sikret oss en human men samtidig effektiv rettspleie. Hovedstyret fremholder som sin bestente opfatning at forordningene er gitt uten tilstrekkelig grunn, og at den norske straffeprosesslov i de mere enn 50 år hvori den har bestått stort sett har virket meget heldig. Vårt folk har følt sin rettsikkerhet trygget ved lovens regler og den måte hvorpå de har vært praktisert, og straffedomstolens dommer er blitt mottatt med tillit av alle lag i befolkningen.

Hovedstyret fremholder faren ved å bryte med disse prinsipper og fremholder hvorledes de nye forordninger allerede har skapt uro og usikkerhet hos folket, en usikkerhet som nødvendigvis må bli følgen når rettssikkerheten faktisk opheves i et samfund som fra gammel tid har vært et rettssamfund.

Oslo Byrett: Dommerne i Oslo Byrett har efter pålegg av kst. statsråd Riisnæs mottatt en cirkulærskrivelse med meddelelse om at noen uhøflighet overfor noen embedsmann tilhørende N.S. ikke vil bli tålt. Hvis noen dommer gripes i sådan uhøflighet, vil det medføre øieblikkelig avskjed uten lønn. Skrivelsen skal være foranlediget ved at enkelte av byrettsdommerne ikke skal ha hilst med den fornødne ærbødighet på nyutnevnte embedsmenn tilhørende N.S.

Når De har lest avisen, send den da videre. Brenn den ikke - tenk på det arbeide som ligger bak.